

Příloha č. 4

Informace o doplňkovosti ve vztahu k dalším programům

Sektor životního prostředí včetně oblasti energetiky patří mezi hlavní prioritní oblasti z pohledu České republiky i celé Evropské unie. Na podporu v této oblasti se zaměřuje celá řada programů financovaných z fondů EU i dalších podpůrných programů a nástrojů.

Podpora OPŽP je koncipována tak, aby se s těmito nástroji vhodně doplňovala.

Konkrétní specifikace identifikovaných doplňkových vazeb je popsána v pravidelně aktualizované příloze Dohody o partnerství.

Koordinace je zajištěna převážně spoluprací v rámci monitorovacích výborů, tematických pracovních skupinách a v platformě pro přípravu výzev. V některých případech byly s řídicími orgány příslušných programů sepsány dohody o spolupráci.

Níže jsou stručně popsány doplňkové vazby s vybranými programy.

Integrovaný regionální operační program 2021-2027 (IROP)

V rámci revitalizace veřejných prostranství jsou v OPŽP podporovány projekty zaměřené pouze na zelenou infrastrukturu (zeleň, vodní prvky a vodní toky) či oblast hospodaření se srážkovými vodami, zatímco v IROP jsou podporovány ucelené (komplexní) projekty (stavby krajinářské architektury, zelená infrastruktura, veřejná a technická infrastruktura). Projektům spadajících pod IROP v oblasti sídelní zeleně včetně přírodně blízkých vodních prvků bude AOPK vydávat stanoviska a poskytovat žadatelům odborné konzultace.

OPŽP podporuje projekty primárně zaměřené na ochranu životního prostředí a přizpůsobení se změně klimatu, hospodaření se srážkovými vodami, např. realizaci opatření ke zpomalení odtoku, vsaku, retenci a akumulaci srážkové vody a výměny nepropustných povrchů za propustné. Podporovány budou též projekty, které mohou doplňkově zahrnovat např. zpevněné plochy, mobiliář, doprovodnou sídelní zeleň, energetické úspory a další nezbytná opatření. Převažovat však vždy musí zelenomodré prvky.

V OPŽP budou podporovány projekty rozmístění elektronických informačních a orientačních systémů zvyšující povědomí obyvatel o povodňovém riziku. A dále bude podporována realizace technických opatření vedoucích k zvýšení odolnosti při zaplavení a snížení povodňových škod u

stávajících citlivých objektů. V IROP bude podpora pořízení vybrané specializované techniky věcných prostředků pro zajištění provádění povodňových prací. Dále bude podporovat opatření na modernizaci jednotného systému varování a vyrozumění další rozvoj operačních středisek IZS. Návštěvnická infrastruktura je řešena v rámci OPŽP s vazbou na předmět ochrany či interpretaci daného chráněného území, zatímco v IROP může být vázaná pouze doplňkově.

Podpora parků u kulturních památek je řešena v rámci IROP u národních kulturních památek, památek UNESCO a mimo zvláště chráněná území a lokality soustavy NATURA 2000. Z OPŽP je podporována zeleň parků u kulturních památek. Zeleň parků u národních kulturních památek je podporována v případě, že se současně jedná o zvláště chráněné území nebo území soustavy NATURA 2000 (alespoň 50 % obnovovaného území).

V rámci opatření v oblasti energetické účinnosti a snižování emisí skleníkových plynů budou v IROP primárně podporovány projekty řešící vnitřní vybavení budov (infrastruktura, která reflektuje daný typ využití budovy), které mohou být v dotčených částech doplněné o opatření řešící související energetickou účinnost budov. Samostatné opatření na energetickou účinnost nebude v IROP podporováno. OPŽP se u budov zaměřuje na aktivity spojené s energetickou účinností, OZE, kvalitou vnitřního prostředí a adaptabilitou na změnu klimatu.

Výše uvedený popis opatření, která jsou si navzájem doplňková, bude stvrzen písemnou dohodou mezi oběma programy. Tato dohoda je ve vysokém stupni připravenosti a probíhá dílčí ladění detailů.

Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (OP TAK)

V oblasti snížení energetické náročnosti budov, výstavby nových budov v pasivním standardu, snižování energetické náročnosti, zvyšování energetické účinnosti technologických procesů, oblasti využití FVE a fototermiky a využití tepelných čerpadel podporuje OP TAK projekty v podnikatelském sektoru a OP ŽP ve veřejném sektoru mimo území hl. m. Prahy.

V oblasti energetického využití biosložek/ bioproduktů podporuje OP TAK projekty na odpadové bioplynové stanice (BPS) v případě plynového hospodářství a infrastruktury podnikatelském sektoru a OPŽP projekty na výstavbu nových nebo modernizaci a intenzifikaci stávajících zařízení BPS provozovaných dle § 21 zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech, a dále úpravu a technologické dovybavení umožňující stávajícím zemědělským BPS přijímat odpady ve veřejném sektoru.

Do oblasti podpory OP TAK náleží prevence vzniku průmyslových odpadů, dále pak zařízení zpracovávající materiály, které se nestaly odpady nebo přestaly být odpady a předmětné zařízení nepotřebuje povolení k nakládání s odpady dle § 14 odst. 1 zákona č. 185/2001 Sb., (resp. dle nového § 21 zákona 541/2020 Sb., o odpadech). Do gesce OP TAK náleží i zařízení pro nakládání pouze s odpady skupiny 16 a 17 dle Katalogu odpadů.

Do oblasti podpory OPŽP náleží oblast prevence vzniku komunálních odpadů, projekty ke sběru, třídění odpadů, k nakládání s odpady, resp. úpravě, recyklaci, využití odpadů pro skupiny odpadů 02 – zemědělské odpady; 03 – odpady ze dřeva, nábytku, papíru apod.; 15 – odpadní obaly; 18 – zdravotnické odpady; 19 – odpady ze zařízení na zpracování odpadu; 20 – komunální odpady dle Katalogu odpadů a projekty zařízení pro nakládání s kombinací odpadů komunálních a průmyslových.

Operační program Rybářství 2021-2027

OPŽP podporuje výstavbu a rekonstrukci rybích přechodů a další opatření zaměřená na zprůchodnění migračních překážek pro vodní živočichy a omezování jejich úmrtnosti. OP Rybářství podporuje vysazování úhoře říčního do vybraných rybářských revírů v povodí řeky Labe a řeky Odry.

Projekty OPŽP se zaměřují na usměrňování návštěvníků v chráněných území, OP Rybářství cílí na rybářskou turistiku.

V rámci opatření v oblasti energetické účinnosti bude OP Rybářství podporovat snižování náročnosti produkce akvakultury investicemi do výstavby, modernizace a inovací zpracovatelských kapacit. OPŽP se v této oblasti zaměřuje na aktivity spojené s energetickou účinností, OZE, kvalitou vnitřního prostředí a adaptabilitou na změnu klimatu u veřejných budov.

Z pohledu tvorby a obnovy vodních prvků je primárním cílem aktivit OPŽP posílení biodiverzity (v SC 1.6) nebo posílení ekostabilizačních funkcí (SC 1.3). V OP Rybářství je primárním cílem chov ryb. OP Rybářství bude podporovat komplexní projekty související s realizací recirkulačních akvakulturních systémů.

V oblasti protipovodňové a protierozní ochrany bude OP Rybářství podporovat pouze komplexní projekty na revitalizaci rybníků.

Dohoda o doplňkovosti byla vzájemně potvrzena dopisem zástupců řídicích orgánů obou programů.

Operační program Spravedlivá transformace 2021-2027 (OPST)

OPST je zaměřený na řešení dopadů odklonu od uhlí v nejvíce zasažených regionech Česka (Karlovarský, Moravskoslezský a Ústecký kraj), které budou v nejbližších letech čelit velkým socioekonomickým nebo environmentálním výzvám spojeným s přechodem na klimaticky neutrální ekonomiku. Cílem programu je zmírnit dopady transformačního procesu na ekonomiku, obyvatele a životní prostředí, zejména zajistit pracovní místa pro zaměstnance, odcházející z uhelného průmyslu, zlepšit veřejné služby nebo obnovit krajinu zasaženou těžbou. V sektoru životního prostředí OPST doplňuje OPŽP zejména v oblastech obnovy území a podpory oběhového hospodářství. Jedná se o oblasti, ve kterých potřeby uhelných regionů jdou výrazně nad rámec potřeb ostatních regionů a jsou potřeba dodatečné investice podporované z OPST. Konkrétní projekty podporované OPST vycházejí z Plánů spravedlivé územní transformace pro dané regiony.

Operační program Jan Amos Komenský

OPŽP 2021-2027 podporuje investice do modernizace environmentálních vzdělávacích center, které se soustředí na oblast vzdělávání v oblasti změny klimatu. OP Jan Amos Komenský se tématu vzdělávání o změně klimatu věnuje spíše okrajově. Zároveň nepodporuje investice do environmentálních vzdělávacích center.

Programy přeshraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráce

V programovém období 2021-2027 bude pokračovat činnost programů přeshraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráce, jako jsou např. programy Interreg Česko-Polsko, Slovensko-Česko, Rakousko-Česko, Bavorsko-Česko, Sasko-Česko anebo program nadnárodní spolupráce Interreg DANUBE.

Mnoho z těchto programů se zaměřuje mimo jiné i na oblast životního prostředí.

Přeshraniční i meziregionální podpora například v oblasti adaptace na změnu klimatu, snižování znečištění ovzduší, oběhového hospodářství, a biodiverzity je zaměřena především na koordinaci postupů, výměnu zkušeností a místní řešení, zatímco OPŽP se soustřeďuje spíše na plošná a rozsahově významná opatření.

Zástupci OPŽP jsou zapojeni do implementace a monitoringu programů přeshraniční spolupráce prostřednictvím nadnárodní a meziregionální spolupráce prostřednictvím své účasti monitorovacích výborech a dalších koordinačních orgánech těchto programů.

Modernizační fond

V oblasti snížení energetické náročnosti budov OPŽP podporuje zvýšení energetické účinnosti ve veřejném sektoru mimo území hl. m. Prahy. Podpora z Modernizačního fondu je nastavená zrcadlově, zaměřuje se tedy na stejný typ aktivit na území hl. m. Prahy.

V oblasti zvyšování energetické účinnosti a technologických procesů OPŽP podporuje projekty vedoucích ke snížení konečné spotřeby energie a úsporu primární energie z neobnovitelných zdrojů na technologických zařízeních ve veřejných budovách a infrastruktuře. Modernizační fond podporuje opatření v technologických procesech výroby (úpravy, modernizace či změna konfigurace systémů výrobní nebo zpracovatelské technologie) v návaznosti na podporu poskytovanou OPŽP u optimalizace technologických procesů.

V oblasti využití fotovoltaické energie a fototermiky podporuje OPŽP projekty ve veřejném sektoru mimo území hl. m. Prahy. Modernizační fond podporuje fotovoltaickou energii a termické systémy mimo opatření podporované z OPŽP.

Národní plán obnovy

V oblasti snížení energetické náročnosti budov NPO podporuje zvyšování energetické účinnosti ve státním a veřejném sektoru, rekonstrukci veřejného osvětlení, a prostřednictvím Nové zelené úsporám rekonstrukce a výstavbu rezidenčních budov. OPŽP podporuje zvyšování energetické účinnosti ve veřejném sektoru mimo území hl. m. Prahy (příslušné výzvy budou spuštěny až po vyčerpání prostředků na tuto oblast v rámci NPO). V oblasti využití sluneční energie NPO podporuje FVE na střeších podniků a OZE prostřednictvím Nové zelené úsporám. OPŽP podporuje FVE a fototermiku ve veřejném sektoru.

OPŽP podporuje projekty zaměřené na oblast hospodaření se srážkovými vodami (opatření na zpomalení odtoku, vsak, akumulaci srážkové vody, retenční nádrže, zelené střechy apod.). Po vyčerpání alokace OPŽP jsou podporovány v rámci NPO. V oblasti vodního hospodářství a vodních ekosystémů jsou v OPŽP podporována opatření přírodě blízká s primárním cílem snížení

zranitelnosti krajiny vůči negativním dopadům změny klimatu a podpory přirozeného vodního režimu krajiny (např. obnova mokřadů, revitalizace vodních toků, rozlivy v nivách apod.). K těmto opatřením jsou komplementárně podporována opatření menšího rozsahu z NPO, přičemž vymezení je stanoveno maximální, resp. minimální částkou na projekt. Z NPO jsou dále financována opatření ve vodním hospodářství, jejichž primárním cílem je obnova a provozuschopnost technických úprav vodních toků a vodních děl, včetně vodních nádrží, které jsou však s ohledem na možnosti daného území v maximální možné míře prováděné přírodě blízkým způsobem.

V oblasti lesního hospodářství a obnovy lesních ekosystémů jsou v OPŽP podporovány komplexní projekty zaměřené na systematickou změnu hospodaření v lesích směrem k druhové, prostorové a věkové diverzifikaci porostů. K těmto opatřením jsou komplementárně podporována opatření menšího rozsahu z NPO, přičemž vymezení je stanoveno maximální, resp. minimální částkou na projekt. Z NPO jsou dále financována dílčí opatření v lesích směřujících k lepší stabilitě lesních porostů.

Strategický plán Společné zemědělské politiky SP SZP

V OPŽP je podporováno zavádění půdoochranných technologií, v SP SZP je podpora strojů a technologií snižující emise v zemědělské výrobě a precizní zemědělství.

V otázce obnovy lesních porostů po kalamitách je v OPŽP podpora poskytována jako součást obnovního managementu s cílem podpory biodiverzity, kdežto SP SZP řeší obnovu lesních porostů s cílem řešení kalamit. Podpora lesních porostů v chráněných územích, konkrétně genofond lesních dřevin je v OPŽP podporován za účelem obnovy lesních porostů a v SP SZP za účelem zachování zdrojového reprodukčního materiálu. Podpora lesních porostů v imisních oblastech je mezi programy vymezena podmínkami způsobilosti uvedenými v SP SZP v rámci opatření přeměna porostů náhradních dřevin.

V SP SZP je v krajinnotvorných sadech podporováno extenzivní hospodaření a údržba, kdežto v OPŽP je podporována obnova a zakládání krajinnotvorných (extenzivních) sadů.

V OPŽP je podporována tvorba a obnova krajinných prvků a v SP SZP jejich ochrana.

Návštěvnícká infrastruktura je v OPŽP podporována ve zvláště chráněných území a v lokalitách soustavy NATURA 2000, zatímco v SP SZÚ se jedná o investice do nezemědělských činností vč. agroturistiky.

V oblasti kvality ovzduší SP SZP (EZFRV) podporuje investice do opatření ke snižování emisí amoniaku pro zapravení do půdy, investice do opatření ke snižování emisí amoniaku pro stáje a uskladnění u zdrojů neuvedených v příloze č. 2 zákona o ochraně ovzduší. OPŽP (FS) podporuje investice do opatření ke snižování emisí amoniaku pro stáje a uskladnění u stacionárních zdrojů uvedených v příloze č. 2 zákona o ochraně ovzduší.

Výše uvedený popis opatření, která jsou si navzájem doplňkové, budou stvrzeny dohodou mezi zástupci obou programů. Tato dohoda je ve vysokém stupni připravenosti a probíhá dílčí ladění detailů.

Program LIFE

Program LIFE jako finanční nástroj EU pro životní prostředí a klima slouží k podpoře a rozvoji environmentální legislativy v Evropské unii. Podporuje projekty v oblasti ochrany přírody a krajiny, životního prostředí a klimatu v celé EU. Jeho cílem je přispět k rozvoji nízkoemisního hospodářství, které efektivně využívá zdroje a je odolné i ohleduplné vůči klimatu, a napomáhat k ochraně a zlepšení stavu životního prostředí a biodiverzity.

Nový program LIFE zahrnuje tyto oblasti: Příroda a biologická rozmanitost; Oběhové hospodářství a kvalita života; Zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně; Přejít na čistou energii.

Program LIFE se zaměřuje primárně na pilotní a inovativní projekty. Koordinace s OPŽP je zajištěna v rámci organizační a administrativní struktury MŽP.

Horizont Evropa

Program Horizont Evropa v období 2021-2027 představuje klíčový program EU k financování výzkumu a inovací. Pomáhá dosáhnout cílů udržitelného rozvoje stanovených OSN a zabývá se i změnou klimatu.

Většina z pěti misí programu má vztah k životnímu prostředí, ať už jde o „Přizpůsobování se změně klimatu včetně společenské transformace“, „Zdravé oceány, moře a pobřežní a vnitrozemské vody“ anebo „Klimaticky neutrální a inteligentní města“,

V rámci OPŽP by mohly být využity výstupy projektů programu Horizont, především inovativní řešení a zavádění pokročilých technologií.